

του **ΓΙΑΝΝΗ Ν. ΜΠΑΣΚΟΖΟΥ**
gbaskozos@gmail.com

Καβάφης, Συκουτρής, Καζαντζάκης, τρεις προσωπικότητες με ιδιαίτερο στίγμα στην ελληνική γραμματεία, δίνουν αφορμή στην Ερση Σωτηροπούλου, τον Τάκη Θεοδωρόπουλο και τον Κώστα Αρκουδέα αντίστοιχα να αναπλάσουν μυθιστορηματικά, με διαφορετικούς τρόπους ο καθένας, μια «φέτα» της τότε εποχής τους, διεισδύοντας στην προσωπικότητα, την ψυχοσύνθεση και τις αισθητικές προτάσεις τους.

Οι τρεις σημερινοί συγγραφείς δεν εμπνέονται τυχαία από τις μεγάλες αυτές προσωπικότητες. Διερεύνησαν τον ρόλο της καλλιτεχνικής προσωπικότητας, αντιφατικής, στριμωγμένης, εγωιστικής, ευφυούς, ενίοτε συμπλεγματικής και φοβικής, που ήρθε αντιμέτωπη με τον εαυτό της και που είχε ως τελικό στόχο την πνευματική απελευθέρωση της κοινωνίας.

■ Η Ε. Σωτηροπούλου στο «Τι μένει

Οι κλασικοί εμπνέουν ξανά τους

από τη νύχτα» (Πατάκης) παρακολουθεί τον αλεξανδρινό ποιητή σε ένα διήμερο επίσκεψης στο Παρίσι μαζί με τον αδελφό του, Τζον. Δεν είναι ακόμα πολύ γνωστός, έχει μόλις στείλει έναν φάκελο με ποιήματα στον Ζαν Μορέας, ο οποίος τότε επηρέαζε τα γράμματα, και ανησυχεί για την απάντηση. Κάνει ζέστη, ο ποιητής περιδιαβαίνει το Παρίσι, χάνεται επί τουτό από την παρέα του, επιστρέφει, ερωτοτροπεί με έναν Ρώσο χορευτή και γνωρίζεται με έναν φανφαρόνο της εποχής, τον Μαρδάρα, ο οποίος του υπόσχεται να τον πάει στην περίφημη «Κιβωτός», έναν μυστικό τόπο μαγικών τελετών και οργίων. Στο μεταξύ κατατράχεται από την καταπιεστική μητέρα του, την τυραννική ομοφυλοφιλία του, την εξίσου τυραννική σκέψη για το αν μπορεί ο ίδιος να γίνει επικεφαλής ενός ποιητικού κινήματος που δεν θα μοιάζει με κανένα άλλο.

Η «Κιβωτός» θα αποδειχθεί χωρίς

αξία, ο χορευτής θα εξαφανιστεί, και ο ίδιος θα φύγει από το Παρίσι κουβαλώντας περισσότερο άγχος. Η συγγραφέας βουτά βαθιά στην ποιητική ιδιοσυγκρασία του Καβάφη και διερευνά το πώς ένας άσπρος ποιητής με δεκάδες ενοχές μετατρέπεται σε έναν μεγάλο ποιητή, ποια είναι αυτή η άχαρη πάλη με τον χρόνο και τις λέξεις που τον δικαιώνει. Ο Καβάφης της είναι πειστικός, όσο και στα ποιήματά του.

■ Ο Τάκης Θεοδωρόπουλος στο «Βερονάλ» (Μεταίχμιο) παρακολουθεί τον βίο του φιλόλογου Ιωάννη Συκουτρή, διερευνώντας την αμφίσημη προσωπικότητά του και τους λόγους για τους οποίους οδηγήθηκε σε νεαρή ηλικία στην αυτοκτονία.

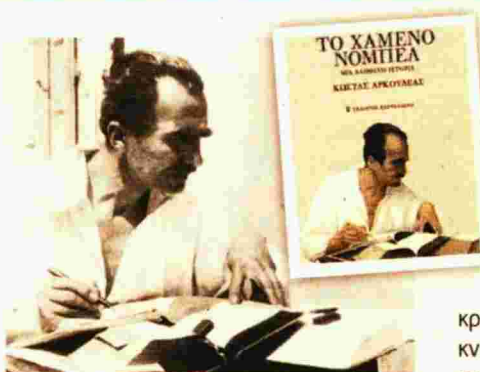
Ο Συκουτρή, τραγική προσωπικότητα, προσπάθησε να συμφιλιώσει την επιθυμία μιας επιστημονικής ζωής με αξιοπρέπεια και τον πόθο να βγει από τα

όρια της επιστημονικής δραστηριότητας και να γίνει ρήτορας και αναμορφωτής μια νέας ελίτ που θα έφερνε την αναγέννηση της πνευματικής ζωής στη χώρα. Ξεκίνησε από μια πολύ φτωχή οικογένεια στη Σμύρνη και κατάφερε να σπουδάσει με χίλιες δυο στερήσεις και να αποκτήσει κύρος στα γράμματα. Εγινε ειδικός στην αρχαία ελληνική γραμματεία, υφηγητής στο Πανεπιστήμιο, επιλέχθηκε από τη Λειψία να επιμεληθεί την κλασική έκδοση των λόγων του Δημοσθένη και τοποθετήθηκε επικεφαλής από την Ακαδημία της εκδοτικής σειράς αρχαίας ελληνικής γραμματείας, με πρώτο βιβλίο το «Συμπόσιο» του Πλάτωνα.

Ο ίδιος επέλεξε για τον εαυτό του έναν ρόλο αντίστοιχο με αυτόν του Σικελιανού με τις δελφικές γιορτές: να αναγεννήσει τον πνευματικό πολιτισμό της χώρας μέσω της σπουδής του αρχαίου πνεύματος. Οπαδός μια αριστοκρατικής

σύγχρονους

αντίληψης που φλέρταρε με τον φασισμό, παρεξηγήθηκε από φίλους κι εχθρούς. Γνώρισε αλλεπάλληλες ερωτικές ήττες, που η νόμιμη σύζυγος του δεν μπόρεσε να τον κάνει να ξεπεράσει. Η εισαγωγή του στο «Συμπόσιο» του Πλάτωνα ξεσήκωσε την μήνη των πιο σκληροπυρηνικών κοινωνικών κύκλων και της Εκκλησίας, καθώς οι πλατωνικές αναφορές στην παιδοφιλία και την ομοφυλοφιλία αποδόθηκαν ευθέως σε αυτόν. Το Πανεπιστήμιο αρνήθηκε να του δώσει την καθηγητική έδρα. Στο τέλος πλήρωσε με τη ζωή του το τίμημα των ανθρώπων που η ελληνική κοινωνία επέβαλε σε όσους δεν μπόρεσε να κατανοήσει. Ο Τ. Θεοδωρόπουλος βρίσκει ευκαιρία να ξαναποθετίσει το αγαπημένο και από προηγούμενα βιβλία του θέμα: ποια είναι η σχέση μας με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και πώς ακόμα και σήμερα χρησιμοποιούμε στρεβλά τις παραδόσεις του.

■ Ο Κώστας Αρκουδέας στο βιβλίο του «Το χαμένο Νόμπελ» (Καστανιώτης) καταγράφει μαρτυρίες των αποτυχημένων προσπαθειών του Νίκου Καζαντζάκη να του απονεμηθεί το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Η λυσσώδης αντίδραση ορισμένων ακαδημαϊκών της εποχής, πολιτικών και άλλων για να μην απονεμηθεί στον μεγάλο κρητικό συγγραφέα το Νόμπελ καταδεικνύεται με πλήθος προσωπικές μαρτυρίες, έγγραφα, δημοσιεύματα, απομνημονεύματα, επιστολές και άλλα ντοκουμέντα και φανερώνεται ο στενός κύκλος των συντηρητικών και οι μεγάλες δυνατότητες που είχαν να ρυθμίζουν τα γεγονότα της πνευματικής μας ζωής. Μέσα από τα ντοκουμέντα διαγράφεται το πολιτιστικό κλίμα της εποχής, οι ίντριγκες, οι συγκρούσεις των μεγάλων. Εγώ με τα μικρά συμφέροντα. Ο Καζαντζάκης του Αρκουδέα φέρει το βάρος της εποχής του, τη δύσκολη πνευματική ανέλιξη στο μέσον του αιώνα που πέρασε.